

I. évfolyam 4. szám 1990. április
HÍRMONDÓ

MINDEN OLVASÓNK FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága
Salgótarján
18/1990. (II. 20.) VB sz.
Határozat:

A Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága megtárgyalta és elfogadta a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár 1988-1989. évi tevékenységéről szóló beszámolót. Megállapította, hogy az új intézmény kibővült lehetőségeivel jelentősen javította a város és ugyanakkor az egész megye könyvtári ellátásának, az olvasási kultúra fejlesztésének feltételeit, és ezzel igazolta az új könyvtár létrehozásának szükségességét.

A végrehajtó bizottság a megyei könyvtár szerepének eredményesebb megvalósítása érdekében a következő feladatok megoldását tartja szükségesnek:

1. A megyei könyvtár - a városi könyvtárakkal együttműködve - továbbra is végezze a tanácsi és iskolai könyvtárhálózatok szakmai-módszertani gondozását.

Határidő: folyamatos

Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

2. A könyvtár hatékonyabban valósítsa meg a szolgáltatások propagandáját, ismertetését a lakosság körében, a megteremtett lehetőségek teljesebb hasznosítása érdekében.

Határidő: folyamatos

Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

3. A megyei könyvtár fokozottabban kapcsolódjék be a megyei szellemi alkotótevékenységbe a hasonló hálózatközponti intézmények gyakorlata szerint.

Határidő: folyamatos

Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

4. Folytassa a korszerű információs rendszer kiépítését. Dolgozzon ki programot az országos rendszerhez való kapcsolódásra, és a korszerű informatikai eszközök alkalmazására.

Határidő: folyamatos

Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

5. Utasítja a végrehajtó bizottság a művelődési, ifjúsági és sport főosztály vezetőjét, hogy a végrehajtó bizottság vitáját, állásfoglalását a megyei könyvtár soron következő munkahelyi értekezletén ismertesse.

Határidő: 1990. március 1.

Felelős: a megyei művelődési, ifjúsági és sport főosztály vezetője

KOJNOK NÁNDOR a Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 1990. február 20-án tartott ülésén bejelentette lemondási szándékát a megyei könyvtár igazgatói feladatköréről. A végrehajtó bizottság megértő állásfoglalása alapján a Megyei Tanács Művelődési, Ifjúsági és Sport Főosztályának vezetője Kojnok Nándor kérését 1990. február 28-i határidővel tudomásul vette, és SZABÚ ERNŐNÉ igazgatóhelyettest bízta meg az igazgatói teendőik ellátásával 1990. március 1-vel. Kojnok Nándor továbbra is a megyei könyvtárban dolgozik, új feladatköre - tudományos főmunkatárs - szerint elsősorban a könyvtár propaganda munkájának, a könyvtárhálózati igények és gyakorlat elemzésének, és a megyei művelődéstörténeti kutatások támogatásának fejlesztésével, megvalósításával foglalkozik.

KÖNYVEK ERDÉLYRŐL

TUDOMÁNYOS ÉS ISMERETTERJESZTŐ IRODALOM
BARTA Gábor: Erdély. 1-2 köt. 1989. Progresszió GT.
BEKE György: Csángó passió. 1988. Európa.
BEKE György: Régi erdélyi iskolák. 1989. Tankönyvkiadó.
GYÖRFFI György: Anonymus. Rejtvény vagy forrás? 1989. Akadémiai Kiadó.
KISS Gábor: Erdélyi várak, várkastélyok. 1988. Panoráma.
VÉKONY Gábor: Dákok, rómaiak, románok. 1989. Akadémiai Kiadó.
SZÉPIRODALOM, EMLÉKIRATOK, ESSZÉK
ÁGOSTON Vilmos: Húzd a Himnuszt, ne káromkodj! 1989. Szépirodalmi.
BETHLEN Béla: Észak-Erdély kormánybiztosa voltam. 1989. Zrínyi.

CSIKI László: Titkos fegyverek. 1988. Magvető.
ERDÉLYI csillagok. Romániai magyar írók antológiája. 1988 (1989) Népszava Kiadó.
JÓKAI Anna: Szegény Sudár Anna. 1989. Szépirodalmi.
KOLOZSVÁRI PAPP László: Malomárok. 1988. Szépirodalmi.
KÖTELES Pál: Az ötlábú isten. 1989. Szépirodalmi.
MÁTYÁS B. Ferenc: Fáradt Éden. 1989. Szépirodalmi.
PÁSKÁNDI Géza: A sírrablók. 1989. Szabad Tér Kiadó.
SÜTŰ András: A lőtt lábú madár nyomában. 1988. Szépirodalmi.
TAMÁS Menyhért: Forradás. 1989. Szépirodalmi.
Az Erdélyről szóló - 1988-1989 évi - magyarországi kiadványok teljes jegyzékét az Erdélyi Magyarság című új folyóirat 1990. februári száma tartalmazza!
Kérje, olvassa az Erdélyről tudósító legújabb könyveinket!

ÉVFORDULÓ

500 éve, 1490. április 6-án halt meg Mátyás király
"Mátyás király... Különös, rejtelmes és mégis: derűsen és édesen zengő visszhangja van ennek a két szónak a magyar ember lelkivilágában. Mintha még ma is inkább a népmese Hunyadi Mátyása élne bennünk, mint a "történelem". De csak kevesen tudják, hogy a népmese Mátyása - az igazi."
/Bajcsy-Zsilinszky Endre/
1902-ben Kolozsvár szabad királyi város közönsége és az Athénaeum Irodalmi Könyvkiadó Társaság "Mátyás király emlékkönyvet" jelentetett meg.
A rendkívül szép kivitelű, gazdagon illusztrált könyv bemutatja a közel húsz éves erőfeszítést, melynek eredményeként Kolozsvár törvényhatósági testülete - országos adakozásra is támaszkodva - felújította Mátyás szülőházát, majd megvásárolta Fadrusz János Mátyás királyt ábrázoló szoborkompozícióját.
Az emlékkönyv lapjain a századforduló neves tudósai, politikusai sokoldalúan elemzik a kort, amelyben a város szülte élt, alkotott. Kibontakozik előttünk Mátyás király kül- és belpolitikai koncepciója, a gyakorlati megvalósítás útja. Csodálatosan szép képzőművészeti alkotások, régi metszetek, kódexek képei

követik felénk a reneszánsz korát, Mátyás művészetek iránti vonalmát.
Hunyadi Mátyás halálának 500. évfordulója alkalmából értékes adalékként ajánljuk történeti, művészettörténeti ismereteiket bővíteni kívánó olvasóink figyelmébe a "Mátyás király emlékkönyvet", amely megtalálható a megyei könyvtár olvasótermében.
Az Országos Széchényi Könyvtár a nagy reneszánsz uralkodó halálának ötszázadik évfordulójára a "BIBLIO-THECA CORVINIÁNA 1490-1990" című nemzetközi corvinabemutatóval készült. Ez a kiállítás fél évig lesz látogatható. Április elején nyitja kapuit. A tárlat a fennmaradt és hiteles corvinák (216 db) minden eddiginél nagyobb számú szerepeltetésével kívánja bemutatni: a Bibliotheca Corviniana humanista könyvtár s szellemi műhely is volt egyben, mely magán hordozta létrehozója egyéniségét.
131 kézzel festett kódexet és ősnymotványt állítanak ki. A hazai - kevés számú - corvinák mellett láthatóak lesznek a többi európai és tengerentúli könyvtárakban féltve őrzött kincsek is.

Megkérdeztük olvasóinkat

Mi a véleménye rólunk?

Főleg a szakirodalom miatt látogatom a könyvtárat. Szívesen olvasok közgazdasági, pszichológiai, szociológiai témájú folyóiratokat. Minden érdekel, ami emberi tényezőkkel kapcsolatos. Most, hogy az ember nem tud mindent megvenni, fokozódik az igény a könyvtár szolgáltatásai iránt. Szakcikkhez is gyakran kérek segítséget. Kölcsönözni a legtrikább esetben szoktam - egyrészt sok könyvet megveszek, másrészt, amit szeretnék kölcsönözni, nincs meg vagy nincs bent a könyvtárban. Napra későbbnek kéne lenni az állománynak. Késésben vannak, azt tapasztaltam.

Tudom, hogy a költségvetés behatárolt, de azért kár, hogy sok olyan sikerlap nincs meg, ami vonzaná a közönséget (pl. olyan igényesebb szexlap, mint az Erato). Ez nem feltétlenül pénzkérdés. Közönségcsalogatónak sem lenne rossz - duplán megtérülne, örülök a jól működő büfének is - vonzóbbá teszi a létesítményt.

Nehéz hozzájutni a régi, kötetett folyóiratokhoz. Jó lenne, ha "zárástól-nyitásig" bármikor kölcsönözni lehetne ezeket.

Sajnálattal kellett tapasztalnom, hogy egyes folyóiratok hiányosak: egyrészt a "kivágásokra", másrészt a hiányzó számokra gondolok.

A könyvtárosok munkáját dicséret illeti. Minden kérést kapásból és lelkiismeretesen teljesítenek - persze, amit lehetséges teljesíteni.

Nagyon hiányzik a légkondicionálás. Időnként fülledt, túl meleg az olvasóterem (nemcsak nyáron, télen is); zajos a szellőzőberendezés.

Esetleges felújításkor lehetne változtatni a túl világos, kényes padlószőnyegen is. Megfontolandó lenne asztali lámpákkal bővíteni az olvasóterem berendezését, - mert ezek energiatakarékosabbak, kevésbé szem-rontóak, sőt hangulatosabbak lennének, mint a neonfény.

Baráti Ottó

HÚSVÉT

Nagypénteken mossa holló a fiát, Ez a világ kígyót, békát rám kiált, Mondja meg hát ez a világ szemembe, Kinek mit vétettem életemben. A népdal szövegét olvasva, aligha jut eszünkbe, hogy első két sora nagyon régi szokás emlékét őrzi. Az ősi tavaszkezdő illusztráció, vagyis tisztulási ritusát, amely mosakodással és a szó mágiikus erejével akart egészséget szerezni, gonoszt, betegséget és bajt távoztatni. Ez a szokás aztán a kialakuló keresztény kultúrkörben nagypéntekhez kapcsolódott. Valószínűleg azért, mert a néphit Jézus kereszthalálához kötötte a testben való megújulás gondolatát.

A magyarságnál is hasonló módon alakult e szokás, amely még századunk elején is élt. Nagypéntek hajnalán patakhöz, folyóhoz mentek mosakodni. Nógrádban hazavitték az "aranyos vizet", másutt a lovakat is megfürdették, hogy egészségesek legyenek. A gonoszűzés féregűzésben realizálódott. Az Ipolyságban pl. a házzal ellentétes irányba lesöpörték a portát.

A tavasz igazi nagy ünnepe a húsvét. A kereszténység ezen a napon ünnepli Krisztus feltámadását. A húsvéti tojás a húsvétal, mint egyházi ünneppel szoros kapcsolatban van, a feltámadás szimbóluma. Húsvétkor ér véget a negyven napig tartó böjt. Innen származik az ünnep magyar elnevezése is.

A legelevenebben élő magyarországi népszokás a locsolás. Hajdan húsvét hétfőjén falvainkban a legények a lányokat, gyakran tiltakozásuk ellenére is, a folyóhoz, patakhöz hurcolták és megmártották a vízben, vagy pedig a kútból merített hideg vízzel locsolták meg.

GYEREKEKNEK

Egy kérdés — három felelet

Ha valaki észrevétlenül, sőt tilalom ellenére elmegy, megszökik valahonnan azt mondják rá, hogy kereket oldott. Kíváncsiak lettünk, honnan ered a szólás és tulajdonképpen milyen kerékről van szó? Három nyelvész is megkérdeztünk! Íme a három felelet. Mit gondoltok, melyik a helyes?

1. A hajó kormánykerékéről. Ugyanis még a vitorlások korában a hajó kifutása előtti első ténykedés a kikötéskor rögzített kormánykerék kioldása volt. Gyors elhajózásnál az első parancs így hangzott: "Kereket oldj!"
2. Amikor a szekerek lejtőn lefelé haladtak, a kereket megkötötték az úgynevezett kerékkötők - ez is fennmaradt -, majd amikor leértek, megoldották a kötést. Ettől a szekér meglódukt.
3. A cigány nyelvhasználatban ez a szólás annyit tesz, mint: meglép. Ha sikerült elinálni, utána a cigányok örömben átvették magukat a karjukon. Innen ered a cigánykerék, s ebből keletkezett később a "kereket old" szólás.

A megfejtést - névvel és címmel ellátva - a gyermekkönyvtárban elhelyezett gyűjtőládába dobjátok be! Az áprilisi rejtvény határideje: ápr. 20.

HÍREK

A Zólyomi Kerületi Könyvtár 4 munkatársa látogatott könyvtárunkba tapasztalatcserére 1990. március 12-14-ig. A megyei könyvtáron kívül megtekintették:

Hollóköt és a könyvtárat, a balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtárat, valamint Vanyarc nemzetiségi könyvtárát.

Véget ért a MÓRA Ferenc olvasónapló-pályázat. A legjobb pályázók izgalmas záróvetélkedőn mérhették össze "erejükét" március 10-én. Az első három helyezett jutalma hétnapos táborozás Zánkán, a többiek értékes könyvsomagokat nyertek. Közljük az első öt - legmagasabb pontszámot elért - versenyző nevét:

Jancsó Zsuzsanna 7. osztály

Jobbágyi, Általános Iskola

Géczi Boglárka 8. osztály

Pásztó, Kun Béla Általános Iskola

Radna Yvetta 8. osztály

Pásztó, Kun Béla Általános Iskola

Ökrös Réka 7. osztály

St., Lovász József Általános Iskola

Tóth Zsuzsanna 8. osztály

Pásztó, Kun Béla Általános Iskola

Intézményünk szakmai együttműködés keretében 5 héten keresztül fogadja a Jászberényi Tanítóképző Főiskola 4 éves tagozatának könyvtár szakos hallgatóit. A heti váltással, 2-3 fős csoportokban érkező fiatalok könyvtárunkban ismerkednek meg az audiovizuális dokumentumok bibliográfiai leírásának és katalogizálásának gyakorlati kérdéseivel, a gyűjteményszervezés gondjaival, lehetőségeivel, valamint a folyóiratok kezelésének módjával.

ZENEBARÁTOK FIGYELEM!

Szívesen vállaljuk zenei foglalkozások megrendezését könyvtárunkban. Jelenleg a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző három végzős osztálya ismerkedik nálunk a barokk, a bécsi klasszicizmus és a romantika jellemzőivel, főbb muzsikusi egyéniségeivel, műfajjaival. Nagy szeretettel várjuk egyéb iskolák, intézmények osztályainak, klubjainak, kiscsoportjainak jelentkezését, akik szeretik a zenét és többet akarnak tudni erről a szép és fontos művészeti ágról.

ZENEI VETÉLKEDŐ 1.

A könyvtár játszani hívja azokat az olvasókat, akik szeretik a zenét és szívesen teszik próbára tudásukat. Havonta megjelenő rejtvénytárgyatunk legsikeresebb megfejtői könyv- ill. hangszerszámlalomban részesülnek, év végén pedig záróvetélkedőn vehetnek részt. A Hírmondó rendszeresen közli a nyertesek névsorát.

Bővebb információt a rejtvényvel kapcsolatban az audiovizuális részleg munkatársainál kaphatnak a vállalkozó kedvű rejtvényfejtők.

VIDEÓMOZI

5. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Valahol Európában
/magyar film, r.: Radványi G./
- előadóterem -
11. 15.00 Délutáni matiné
Macskafogó
/rajzfilm, r.: Ternovszky B./
- gyermekkönyvtár -
12. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"

Sphinx
/amerikai film, r.: Cook, R./
- előadóterem -
18. 15.00 Délutáni matiné
Hamupipőke
/bábjáték, r.: Kovács Gy./
- gyermekkönyvtár -
19. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Ködös utakon
/francia film, r.: Carné, M./

- előadóterem -
25. 15.00 Délutáni matiné
Kissyfúr
/amerikai rajzfilm/
- gyermekkönyvtár -
26. 15.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Három férfi, egy mózeskosár
/francia filmvígjáték, r.: Serreau, C./
- előadóterem -

ZENEBARÁT KÖR

2. 17.00
PHILIP GLASS: Songs from Liquid Days
Mountain: Nantucket Sleighside
Jethro Tull: Thick as a Brick I.
23. 17.30

KISC SOPORTOK FOGLALKOZÁSAI

LOU REED: Berlin
Mike Oldfield: Tabular Bells I.
Sweet Smoke: Baby Night
- kiselőadó -
SCI-FI KLUB
24. 17.00

- előadóterem -
BALASSI BÁLINT ASZTALTÁRSASÁG
13. 17.00
27. 17.00
- klub -

Költészet napja

Program: koszorúzás a József Attila
domborműnél ápr. 11. 16.30. /JAMK
előcsarnoka/
KUN JÁNOS előadóművész Századvég
c. önálló estje 17 órai kezdettel /JAMK
klubja/

ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓ

A gyermekkönyvtárban kis olvasóival
találkozik RIGÓ BÉLA, a Zengő ABC
szerzője. Közreműködik: Lukácsi Kata-
lin előadóművész
Szeretettel várunk minden érdeklődőt
a megyei könyvtár előadótermébe
április 11-én 10 órára!

Mint ahogy már arról korábbi szá-
munkban hírt adtunk, a MAGYAR
NYELV HETE szervezésében Nógrád

RENDEZVÉNY

megye kiemelt szerepet kapott. A záró
ünnepségre 1990. április 27-én kerül
sor, a Balassi Bálint Nógrád Megyei
Könyvtárban. Vendégünk lesz: Dr.
Grétsy László. Előadásának címe:
Álljunk meg egy szóra, amely könnyed
ismeretterjesztő, illetve nyelvművelő
célzatú csevegés bármilyen hallgatóság
előtt, részben a TV-műsor anyagából
és modorában. Az esemény házigazdá-
ja: Erdős István, a TIT irodalmi és nyelvi
szakosztályának elnöke. Az előadás
ideje: 1990. április 27. 16.00 óra. Az
előadás helye: BBNMK előadóterme.
Ugyancsak ebben az időpontban kerül
sor az általános iskolásoknak már
korábban meghirdetett nyelvi pályázat
eredményhirdetésére és díjkiosztására.
Felhívjuk Kedves Olvasóink figyelmét,
hogy a szakirodalomban egyesszakok

raktári szakjeleit folyamatosan módo-
sítani fogjuk.

Így megváltozik a nyelvészet, az iroda-
lomtudomány raktári jelzete a követ-
kezőképpen:

Régi:	Új:
400	800
413	801
800	810

A módosított raktári jelzeteket a
katalóguscédulákra is rávezetjük, s az
új elhelyezésről felvilágosítják Önöket
a könyvtárosok és a tájékoztató fel-
iratok is!

Kérjük a könyvtárosok segítségét!
Figyelem! Az olvasóteremben a nyelv-
észet márciustól már az új raktári,
helyén található!

KIÁLLÍTÁS

RÉTI ZOLTÁN festőművész Madách: Mózes című művéhez
készült illusztrációit láthatják könyvtárunkban.
A kiállítás ünnepélyes megnyitójának időpontja: 1990. ápr. 5.
16.00
Megnyitóbeszédet mond:
Pál József,
a Palócföld főszerkesztője
Közreműködik:
a Liszt Ferenc Kamarakórus
Vezényel:
Guthy Éva
A tárlatot április 28-ig láthatják az érdeklődők!

FIGYELEM!

Selejtezett hanglemezek vására április 9-10-11-én a megyei
könyvtárban!

Március havi rejtélyünk helyes megfejtői közül a következők
részesülnek könyvjutalomban:
Lipták Attila, St., Arany J. út 5.
Maring Krisztián, Jurij Gagarin Ált. Isk. 6. oszt.
Szabó Péter, St., Ybl, M. út 100.
Szálai András, St., Rákóczi út 284.
Viszkok Krisztián, St., Mikóvölgy út 8/B.
Az áprilisi rejtélyünk beküldési határideje: ápr. 20.